

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.12.2022
SWD(2022) 409 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN

Följedokument till

Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn

Kommissionens förordning (EU) .../... av den XXX genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och

Kommissionens förordning nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn

{C(2022) 9139 final} - {SEC(2022) 441 final} - {SWD(2022) 408 final}

Sammanfattning
Konsekvensbedömning av översynen av reglerna för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn
A. Behov av åtgärder
Vad är problemet och varför är det ett problem på EU-nivå?
<p>Reglerna för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn omfattar en sektorsspecifik gruppundantagsförordning (<i>gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn</i>), riktlinjerna för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn, och offentligt stöd som beviljas enligt förordningen om stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn). I översynen av dessa har följande problem identifierats: i) en onödig administrativ börda när det gäller åtgärder där kommissionen har skaffat sig tillräcklig erfarenhet, ii) i fråga om stöd av mindre betydelse är det individuella taket och den nationella övre gränsen inte längre anpassade till marknadsutvecklingen och inflationen, och bearbetnings- och saluföringsindustrin är föremål för differentierad behandling, iii) reglerna har inte bringats i överensstämmelse med EHFVF och iv) det saknas insyn i kontrollen av statligt stöd. De berörda parter som påverkas mest av översynen är de stödbeviljande myndigheterna i medlemsstaterna och fiskeri- och vattenbruksföretag i hela EU (indirekt, som stödberättigade eller faktiska stödmottagare).</p>
Vad vill man uppnå?
<p>Det allmänna målet är att ha regler för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn som kan bidra till att uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken och den gröna given, samtidigt som ramen optimeras för att uppnå ytterligare effektivitetsvinster, på ett icke snedvridande sätt, mellan konkurrerande företag i medlemsstaterna. För översynen har därför fyra specifika mål ställts upp, nämligen att i) säkerställa administrativ förenkling, ii) anpassa ramen för stöd av mindre betydelse till den senaste marknadsutvecklingen, iii) säkerställa samstämmighet mellan reglerna för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och EHFVF:s och den gemensamma fiskeripolitikens mål och iv) öka insynen och stärka marknadsdisciplinen. Med avseende på dessa mål finns det operativa mål och kriterier mot vilka framstegen kan bedömas i framtiden, nämligen i) avsaknaden av snedvridning av konkurrensen och ii) den administrativa förenklingen genom minskade bördor.</p>
Vad är mervärdet med åtgärder på EU-nivå (subsidiaritetsprincipen)?
Subsidiaritetsprincipen är inte tillämplig eftersom kommissionen har exklusiv befogenhet på detta område.
B. Lösningar
Vilka alternativ finns för att nå målen? Finns det något rekommenderat alternativ? Om inte, varför?
<p>I konsekvensbedömningsrapporten anges fem politiska alternativ (i de tillgängliga alternativen åtgärdas de identifierade problemen separat på grund av deras karaktär, uppdelat i tre avsnitt, som rör taket och den nationella övre gränsen för stöd av mindre betydelse, anpassningen till EHFVF och onödiga kostnader, respektive tröskelvärdena för offentliggörande), nämligen att 1) höja det individuella taket och den nationella övre gränsen för stöd av mindre betydelse, 2) höja taket för stöd av mindre betydelse för bearbetning och saluföring så att det motsvarar det tak som tillämpas i jordbrukssektorn, 3) bringa ramen i överensstämmelse med EHFVF men anpassa den till kontrollen av statligt stöd, 4) bringa ramen i överensstämmelse med EHFVF, anpassa den till kontrollen av statligt stöd och se över den, och 5) sänka tröskelvärdena för offentliggörande av individuellt stöd. Det rekommenderade alternativet är en kombination av alternativ 1, alternativ 4 och alternativ 5 (eftersom de behandlar olika problem är deras effekter oberoende av varandra, de kan kombineras och deras effekter kumuleras).</p>

Vad anser de berörda parterna? Vem stöder vilka alternativ?
Medlemsstaternas myndigheter, som kommer att påverkas mest av de föreslagna politiska alternativen, har uttryckt sin oro över den ytterligare administrativa börda som kan förväntas till följd av den föreslagna sänkningen av tröskelvärdena för offentliggörande (alternativ 5) och strykningen av nyetableringsstödet för unga fiskare ur gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn (alternativ 4). Samtidigt har de välkomnat den planerade utvidgningen av tillämpningsområdet för gruppundantagsförordningen enligt alternativ 4, och höjningen av det nationella övre gränsen och det individuella taket för stöd av mindre betydelse (alternativ 1). Andra berörda parter (företag och producentorganisationer som är verksamma inom sektorn) har förespråkat en höjning av det individuella taket och de nationella övre gränserna (alternativ 1), och till och med en höjning av det individuella taket till samma nivå som gäller för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter (alternativ 2).
C. Det rekommenderade alternativets konsekvenser
Vad är nyttan med det rekommenderade alternativet? (Om det inte finns ett sådant alternativ anges nyttan med de huvudsakliga alternativen.)
Det rekommenderade alternativet skulle anpassa den nationella övre gränsen och det individuella taket för stöd av mindre betydelse till den ekonomiska utvecklingen (alternativ 1), öka insynen i kontrollen av statligt stöd (alternativ 5) och bringa ramen för statligt stöd inom sektorn i överensstämmelse med EHFVF, samtidigt som effektivitetsvinster skulle uppnås (alternativ 4). Detta skulle i sin tur öka ändamålsenligheten hos reglerna för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn. Det rekommenderade alternativet skulle på ett bättre sätt bidra till att uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken och den gröna given (genom anpassningen till EHFVF). Det skulle medföra betydande administrativa förenklingar, särskilt för medlemsstaternas myndigheter, men också för kommissionen.
Vad är kostnaderna för det rekommenderade alternativet? (Om det inte finns ett sådant alternativ anges kostnaderna för de huvudsakliga alternativen.)
Det rekommenderade alternativet skulle leda till högre administrativa kostnader för medlemsstaternas myndigheter, för att de ska uppfylla de nya kraven på insyn, och eftersom de måste anmäla åtgärder för nyetableringsstöd för unga fiskare, efter att det strukits ur gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn. Dessa kostnader väntas dock klart uppvägas av de förväntade fördelarna med att utvidga gruppundantagsförordningen till att omfatta tre nya åtgärder och höjningen av det individuella taket och den nationella övre gränsen för stöd av mindre betydelse.
Hur påverkas mikroföretag samt små och medelstora företag och konkurrenskraften?
Det rekommenderade alternativet skulle ha en positiv inverkan på mikroföretag samt små och medelstora företag (SMF), närmare bestämt genom införandet av tre nya åtgärder inom ramen för gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn. Snabbare förfaranden för statligt stöd innebär snabbare tillgång till stöd. Detta är särskilt relevant för SMF, vilkas tillgång till finansiering ofta är begränsad. SMF kommer att gynnas av den planerade utvidgningen av tillämpningsområdet för gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn i högre grad än stora företag, eftersom många av de åtgärder som ingår i den är begränsade till SMF. SMF skulle också kunna få snabbare stöd genom stöd av mindre betydelse enligt alternativ 1.
Proportionalitet?
De rekommenderade alternativen åtgärdar de identifierade problemen på ett ändamålsenligt och proportionerligt sätt.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Den nya gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn och förordningen om stöd av mindre betydelse kommer att löpa ut 2029, vilket innebär att en utvärdering av gruppundantagsförordningen (och även av riktlinjerna för sektorn) kommer att genomföras före utgången av 2028. Den ökade insynen enligt det rekommenderade alternativ 5 förväntas ha en positiv inverkan på kontrollen av statligt stöd och förbättra tillgången till uppgifter i fråga om enskilda stödmottagare. Införandet av ett register över stöd av mindre betydelse väntas leda till samma resultat. Kommissionens avdelningar genomför en årlig övervakning i efterhand som bygger på ett urval av befintliga stödordningar. Kommissionen strävar också efter att genomföra efterhandsutvärderingar av statliga stödordningar med hög risk för potentiell snedvridning av konkurrensen. Resultattavlan för statligt stöd, som ger information om den övergripande situationen för statligt stöd i varje medlemsstat, är ett annat viktigt verktyg. Slutligen bör en framtida utvärdering bedöma initiativets framgång i förhållande till de operativa mål som anges ovan (minimering av risken för snedvridning av konkurrensen och säkerställande av administrativ förenkling).

Sammanfattning av utvärderingen

A. Bakgrund och mål

Kontrollen av statligt stöd är ett viktigt instrument för EU:s konkurrenspolitik, i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Dess syfte är att skydda den inre marknaden genom att förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrens och handel. Enligt fördraget är statligt stöd i princip förbjudet, om det inte är motiverat med hänsyn till den ekonomiska utvecklingen eller allmänintresset. Europeiska kommissionen övervakar medlemsstaternas användning av nationellt stöd och fastställer regler för bedömningen av stödets förenlighet med en väl fungerande inre marknad.

Den specifika ramen för statligt stöd i fiskeri- och vattenbrukssektorn omfattar gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn¹, förordningen om stöd av mindre betydelse² och riktlinjerna för sektorn³. I denna utvärdering bedöms hur ramen har fungerat i förhållande till dess huvudsakliga mål, nämligen att

- minimera snedvridningen av konkurrens och handel inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och på så sätt skapa förutsägbarhet och rättslig säkerhet för medlemsstaterna och mottagare av statligt stöd,
- möjliggöra en bättre prioritering av åtgärder för efterlevnadskontroll av statligt stöd och en ökad förenkling,
- leda till ökad insyn, effektivare utvärdering och kontroll av efterlevnaden av reglerna för statligt

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 369, 24.12.2014, s. 37).

² Kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn, EUT L 190, 28.6.2014, s. 45.

³ Meddelande från kommissionen, Riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (EUT C 217, 2.7.2015, s. 1).

stöd på nationell nivå och unionsnivå, och

– bidra till uppnåendet av målen för den gemensamma fiskeripolitiken.

Utvärderingen motiveras av att gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn och förordningen om stöd av mindre betydelse löper ut den 31 december 2022. Riktlinjerna innehåller däremot inte någon tidsfristklausul. Med tanke på deras komplementaritet med gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn och förordningen om stöd av mindre betydelse och deras koppling till Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) måste de dock ses över mot bakgrund av översynen av förordningarna och antagandet av efterföljaren till EHFF, Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFVF) för 2021–2027.

I utvärderingen granskas hur den nuvarande ramen fungerar på grundval av fem kriterier: ändamålsenlighet, effektivitet, relevans, samstämmighet och mervärde för EU. Det bedöms hur reglerna har fungerat och var det finns utrymme för förbättringar.

Det tas hänsyn till interna uppgifter, erfarenheter från ärendehantering och resultatet av ett öppet offentligt samråd. Utvärderingen stöds av en extern utvärderingsstudie.

De viktigaste resultaten

I utvärderingen dras slutsatsen att ramen för statligt stöd till fiskeri- och vattenbrukssektorn generellt sett har fungerat väl och uppnått sina mål. Vissa svagheter identifieras, men även möjligheter att förbättra ramen.

Analysen tyder på att målen för ramen i stor utsträckning fortfarande är **relevanta** i förhållande till EU:s politiska mål och prioriteringar. Erfarenheterna från ärendehantering visar att ramen på ett påtagligt sätt bidrar till bredare målen för den gemensamma fiskeripolitiken. Detta bekräftas också i den återkoppling som mottogs under samrådsfasen. Trots att analysen genomfördes före covid-19-utbrottet och antagandet av viktiga prioriteringar, såsom den gröna given, framgår konkurrenspolitikens relevans när det gäller att stödja EU:s tillväxtstrategi.

I analysen bekräftas också att instrumentens mål är relevanta såtillvida att de åtgärder marknadsmisslyckanden. Under utvärderingsperioden förefaller i synnerhet användningen av stöd av mindre betydelse ha avhjälpt marknadsmisslyckanden eller lett till väsentliga förbättringar, vilket marknaden inte kunde ha åstadkommit på egen hand. Samma slutsats drogs för stöd som beviljats för andra åtgärder än åtgärder av EHFF-typ inom ramen för riktlinjerna och gruppundantagsförordningen för fiskerisektorn. När det gäller åtgärder av EHFF-typ inom ramen för riktlinjerna och gruppundantagsförordningen visar analysen att marknadsmisslyckanden, trots förbättringarna, kvarstår särskilt med avseende på hållbarhet och gynnsamma förutsättningar för att underlätta innovation och marknadsutveckling i den blå ekonomin.

I fråga om **effektivitet** tyder resultaten av analysen, data från kommissionens ärendehantering och samråden på att den administrativa bördan och kostnaderna i samband med kontrollen av efterlevnaden av instrumenten för statligt stöd i de flesta fall anses vara lämpliga och motiverade. Det finns dock flera möjligheter att minska den administrativa bördan och uppnå ytterligare effektivitetsvinster. I fråga om öppenhet, tydlighet och lämplighet gav de berörda parterna klart positiva omdömen. Ytterligare förbättringar skulle vara möjliga genom efterhandskontroll av utvalda ärenden, även när det gäller stöd av mindre betydelse. Med tanke på att endast omkring 20–25 % av det totala statliga stöd som betalas ut i EU

är transparent verkar det dessutom som om kraven på offentliggörande av individuellt stöd inte fullt ut säkerställer att relevant information görs tillgänglig för allmänheten.

Analysen tyder också på att ramen för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn är **ändamålsenlig**. Den högre precisionsnivån hos de rättsliga instrumenten har möjliggjort en mer insynsvänlig och förenklad bedömning av förenligheten både när det gäller kommissionens hantering av anmält stöd och medlemsstaternas användning av gruppundantagsförordningen. Kontrollen av statligt stöd har blivit mer förutsägbar, vilket har ökat den rättsliga säkerheten för medlemsstaterna och stödmottagarna. När det gäller stöd som omfattas av gruppundantag är det nuvarande systemet övergripande och har bidragit till målen för den gemensamma fiskeripolitiken genom att stärka medlemsstaternas operativa program inom EHFF och möjliggöra ett enhetligt och konsekvent tillvägagångssätt i hela EU. Erfarenheterna av ärendehantering, liksom analysen i den externa studien, pekar dock på möjligheten att utvidga tillämpningsområdet för gruppundantagsförordningen. På så sätt skulle man slippa anmälningar av stöd som kommissionen har fått tillräcklig erfarenhet av och som inte innebär något hot mot konkurrens och handel. När det gäller stöd av mindre betydelse kan det i allmänhet konstateras att det nuvarande systemet snabbt kan hantera exceptionella händelser utan att skapa snedvridning av konkurrensen eller marknaden, men utvärderingen visar att det individuella taket och den nationella övre gränsen, som fastställdes och senast bedömdes 2007 och 2013, inte är tillräckliga för alla medlemsstater. (Å andra sidan förefaller en höjning av det individuella taket inte lämplig med tanke på risken för snedvridning av konkurrensen som redan nu är hög i vissa EU-medlemsstater.) En annan aspekt som bör beaktas är att taket för sektorn för beredning och saluföring av fisk för närvarande är anpassat till taket för sektorn för primärproduktion av fisk (30 000 euro) och skiljer sig kraftigt från taket för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter (200 000 euro). Denna fråga måste dock studeras med försiktighet, med tanke på sektorernas olika struktur och farhågor beträffande hållbarhet. Analysen visar att riktlinjerna i allmänhet är relevanta och tillräckliga. Vissa undantag finns dock, t.ex. bristen på vägledning om system som syftar till att kompensera för skador som orsakas av skyddade djurarter.

Reglerna inom fiskeri- och vattenbrukssektorn är **samstämmiga** med andra övergripande instrument för statligt stöd, vilket bekräftas av den interna praxisen och av alla berörda parter i samrådsskedet. När det gäller den **externa samstämmigheten** har kommissionens nya prioriteringar för 2019–2024 (särskilt EU:s gröna giv) och andra händelser på senare tid ännu inte haft någon definitiv och kvantifierbar inverkan på instrumenten för statligt stöd till fiskeri- och vattenbrukssektorn, och endast en begränsad bedömning kan göras i detta skede. Resultaten av det offentliga samrådet visar dock redan att det finns ett behov av att agera och anpassa ramen för statligt stöd till miljöpolitiken (med särskilt beaktande av behoven inom ramen för den gröna given). Även om de nuvarande statliga stödåtgärderna anses bidra till målen för den gröna given bör de anpassas i den meningen att ramen för statligt stöd bör anpassas till de ändringar som införts i EHFFV.

Slutligen har den struktur för statligt stöd till fiskeri- och vattenbrukssektorn som granskas i denna utvärdering ett tydligt **mervärde för EU**, eftersom både konkurrenspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken faller inom EU:s exklusiva befogenheter. Den nuvarande ramen har ett mervärde för EU, genom att skydda den rättsliga säkerheten och säkerställa att de politiska målsättningarna för den gemensamma fiskeripolitiken och EHFF-förordningen för perioden 2014–2020 iakttas.